

Ås, 12.03.2019

Høring 2019 – Incentiver for kommersialisering av forskning

Bakgrunn

Ard Innovation AS er TTO-selskap for Norges miljø- og biovitenskapelige Universitet (NMBU) og Norsk Institutt for bioøkonomi (NIBIO). Selskapets virksomhet har som mål å bidra til økt verdiskaping basert på forskning, innovasjon og kompetanse fra NMBU og NIBIO.

Nyskaping, innovasjon, «Impact» og kommersialisering er alle begreper som er sentrale for TTO-enes arbeid i universitetssektoren. På NARMA-konferansen i mars 2019 ble trendene som påvirker økosystemet for innovasjon beskrevet på følgende måte (Ref. Susan Johnson, UiB):

- Fra oppfinnelse søker marked, til problemer søker løsninger.
- Fra lukkede innovasjoner med rettighetsstyring og fokus på IPR, til samhandling og deling av resultater.
- Fra fokus på produkt og teknologi, til utvikling av tjenester og nye forretningsmodeller.
- Fra gründertankegang med fokus på å bli rik til, bidrag til samfunnsnytte.

Dersom denne beskrivelsen er korrekt har det store konsekvenser for TTO-enes rolle framover. Slik vi oppfatter TTO-begrepet i Menon-rapporten 9/2018 tar rapporten utgangspunkt i en mer tradisjonell beskrivelse av et TTO, dvs. at TTO-virksomheten har fokus på kommersialisering av forskningsresultater med utgangspunkt i rettighetsbaserte idéer meldt inn fra ansatte ved et universitet. For noen TTO-er, blant annet Ard Innovation AS brukes begrepet i noe videre forstand. Det betyr at selskapet i sine tjenesteavtaler med eierne (NMBU og NIBIO) også er tillagt oppgaver utover den tradisjonelle kommersialiseringsrollen. Slik vi oppfatter Menon-rapporten tar den utgangspunkt i UH-sektoren. Våre tilbakemeldinger vil derfor først og fremst være basert på vår relasjon med den ene eieren: NMBU.

For NMBU har selskapet, i tillegg til kommersialiseringsvirksomheten, også oppgaver som innebærer utvikling av innovasjonskultur, studententreprenørskap, utvikling av kurstilbud innen feltet, både til ansatte og forskere. Selskapet er også sterkt forankret i NMBUs ledelse og bistår i utvikling av strategier og handlingsplaner for innovasjon og nyskaping.

Tilbakemelding på rapporten

Ard Innovation mener det er bra at virksomheten i TTO-et styres av ambisjonene hos universitetet. Samtidig er det viktig å ivareta en frihetsgrad i hvordan det enkelte oppdrag løses. Modellen ved NMBU, ved at administrerende direktør i Ard Innovation AS sitter i NMBUs ledergruppe for forskning og innovasjon er en god modell som ivaretar integrering mellom virksomheten i selskapet og aktiviteter og policy hos universitetet.

I rapporten skisseres to ulike veivalg: Enten å integrere TTO-ene inn i universitetet, eller å omdanne TTO-ene til private organisasjoner med frie eierstrukturer der universitetene står friere til å kjøpe tjenester ved behov. Etter vår oppfatning er det ikke sikkert at en «standard»-løsning kan brukes i alle miljøer og hos alle universiteter.

Vi mener at en klar ansvars- og oppgavefordeling mellom TTO-ene og universitetet er avgjørende. Et selskap med formål å bidra til økt verdiskaping i bred forstand vil også naturlig arbeide med innovasjonsoppgaver som ikke gir direkte økonomisk avkastning på kort sikt. Det er derfor viktig at det ett sted i verdikjeden eller i økosystemet rundt TTO-et, bør treffes hel-kommersielle beslutninger. Dette kan gjøres for eksempel ved et samarbeid med mer kommersielle selskaper med smalere oppgaver enn TTO-selskapet selv.

Hvordan dette organiseres vil være avhengig av hvor mye ressurser universitetet har anledning til å sette inn i egen virksomhet, hvilken tradisjon universitetet har for samarbeid med industri og næringsliv og hvilket «klima» det er i forskningsinstitusjonen for kommersialisering av forskning.

Et annet parameter som spiller inn er eierforholdene i TTO-enheten. Der hvor TTO-et er heleid av de forskningsinstitusjoner som de har tjenesteaftaler med har forskningsinstitusjonen stor grad av påvirkning til utviklingen av TTO-et, noe vi mener er bra. En annen side av dette eierforholdet er at det ved heleide statlige TTO-er blir vanskeligere å kjøpe inn kompetanse til prosjektene på grunn av anbudsreglementet. Dette er særlig aktuelt for små TTO-er som ikke har egne administrative ressurser med kompetanse på anbudsreglementet. En løsning på dette ville være å lempe på reglene om anskaffelser for små selskaper.

Tilbakemeldinger på de konkrete anbefalingene

Forslag 1: Større andel av inntekter fra IPR kanaliseres til forskerne

Etter vår erfaring motiveres forskerne ikke av penger til seg selv, men av midler til fri forskning.

Forslag 2: Større andel av inntekter fra IPR kanaliseres til institutt

Dette kan være en fin motivasjon for å øke aktiviteten under forutsetning av at det allokeres tilstrekkelig med ressurser til kommersialiseringsarbeid på nivået som er nærmest idéhaver.

Felles kommentar til forslag 1 og 2: TTO-ene må sikres økonomisk handlingsrom for å kunne utføre sine

oppgaver, for eksempel gjennom tjenestekjøpsavtaler med forskningsinstitusjonene.

Forslag 3: Etablere fleksibel avtale for bruk av IPR i spinout-selskaper

Verdien av IPR-en vil variere fra tilfelle til tilfelle, og TTO-ens rolle i selskaper er også avhengig av tilgang til rett kompetanse og tilstrekkelige ressurser i hvert enkelt prosjekt. Flexibilitet og tilrettelegging for hvert spesifikke kommersialiseringsløp er derfor avgjørende.

Forslag 4: Begrensninger mht. TTO-enes eierandel i spinout-selskaper

Ard Innovation ser at det finnes en rolleproblematikk knyttet til dette, og at det er viktig at dette tas hensyn til ved innretningen av eierskap i spinout-selskaper. Det bør stilles spørsmål ved om TTO-er som er heleid av de forskningsinstitusjonene som de forvalter IPR på vegne av, samtidig bør forvalte eiernes aksjeportefølje. Det bør utredes hvorvidt forvaltningen av eierskapet i spinout-selskapene bør legges ut i en egen enhet utenfor TTO-en for å unngå å måtte forhandle med seg selv og for å unngå dobbeltroller.

Forslag 5: Inkludere kommersialiseringsmål som BOA-indikator

Det bør etableres egne indikatorer for kommersialiserings- og nyskapingsevne.

Forslag 6: Innføre sentrale regler for kommersialiseringspermisjon

Det er et meget godt forslag, men innretningen for slike permisjoner bør, etter vårt syn utformes på institusjonsnivå.

Forslag 7: Bedre universitetenes målstyring av TTOene

Det er vi også enige i, dersom dette betyr klare bestillinger og ikke detaljstyring.

Jorun Pedersen
Administrerende direktør

På vegne av Ard Innovation